

Валерій Галадим

Початок

Потяг «Львів – Одеса» прибув о восьмій двадцять шість ранку, точно за розкладом. Пасажири, що заздалегідь скупчились у тамбурі та проході вагона, радісно вистрибували на перон, де їх розбирали нечисленні друзі, родичі, кохані.

П'ятеро військових, уже давно зібрані, чекали в купе, поки вагон звільниться, – не хотілося штовхатись у натовпі зі своїми громіздкими рюкзаками. Старший з них, явно застуджений, із червоними запаленими очима й розпухлим від постійного витирання носом, раз у раз виглядав у вікно, але того, кого він там очікував побачити, не було.

– Ну що ж, чекати далі нема сенсу. Вагон спорожнів. Пішли, – сказав він і рушив до виходу, чіпляючись наплічником за всі перегородки плацкартного вагона. Ступивши на асфальт перону, хлопці на якусь мить зупинилися, наче зачаровані. Було тільки 7 березня, 7 березня 2015 року, але після похмурого й холодного, ще зимового Львова, пронизливих полігонів Яворова, сонячна, уже весняна Одеса виглядала веселою та привітною.

– Як же тут добре... – мовив хтось із них.

– Так, а головне – тепло, – відповів, витираючи носа, старший. Вони пішли в напрямку будівлі вокзалу.

– Хлопці, куди їдемо? – ненав'язливо, ніби між іншим, цікавилися таксисти, крутячи на вказівних пальцях брелоки з ключами від машин. Бадьорий голос із гучномовця нерозбірливо оголошував про час прибуття-відправлення наступних потягів. Коли завертали за ріг будівлі, почулося:

– Дядь Валеро! Зачекайте!

– лейтенанте, – торкнув за руку старшого один з товаришів. – Здається, це вас.

Той обернувся. Збоку, вздовж заднього фасаду будівлі вокзалу, петляючи серед куп багажу й вантажних візочків для його перевезення, пасажирів і тих, хто зустрічає, що чекали на прибуття своїх потягів, біг, махаючи рукою, його племінник Віталій. Тридцятирічний Віталій жив в Одесі, і старший напередодні домовився з ним, що той їх зустріне й відвезе до частини.

– Фух, ледве встиг, привіт! – він незграбно обійняв дядька, потім потиснув руки іншим. – Як добралися?

– Нормально. І вчасно.

– Ну й добре, – Віталій удав, що не зрозумів натяку на своє запізнення. – Пішли до машини, а то я там припаркувався трохи з порушенням...

Він узяв дядьків рюкзак і пішов уперед, хлопці – за ним.

Бусик стояв поруч із вокзалом на вулиці Старосінній, майже на пішохідному переході. Він виявився вантажним, зовсім не пристосованим для перевезення людей, але для військових це вже була звична справа: покидавши свої рюкзак у вантажний відсік машини, вони зручно повмощувалися на них. Хворий дядько, озброєний проханням зупинитися біля моря, був відправлений у кабіну до племінника.

Вони швидко рушили. Перетнувши Пантелеймонівську, яку лейтенант пам'ятав ще з часів своєї студентської молодості як вулицю Чижикова («Чижик-пижик, де ти був? На Привозі пиво пив...»), проскакали по бруківці Пушкінської*. Далі звернули на Буніна**, потім Польським узвозом спустилися на Приморську. Ранкова година пік майже позаду, тому затримок і заторів практично не було. З Приморської повернули праворуч, пірнули під Пересипський міст і вирулили на Чорноморського козацтва. Тут, на прямій, як гіпотенуза, вулиці з одностороннім рухом, було дещо спокійніше, ніж у центрі. Племінник розповідав про своє буття, дядько напіввухом слухав, розглядаючи у вікні абриси міста, які линули повз. Він впізнавав і не впізнавав його.

* Зараз вулиця Італійська.

** Зараз вулиця Ніни Строкатої.

Боже, як він давно тут не був! Скільки вже років минуло з того часу, коли вони з друзями безцільно блукали цими вуличками, насолоджуючись найкращими роками свого життя... З глибини його свідомості вигулькнуло гостре відчуття ностальгії та боляче кольнуло в серце. Йому до крику захотілося розвернути мікроавтобус, щоб їхати не в Чорноморське*, а на Молдаванку**, де пройтися по Дідріхсона***, навідатися до рідного інституту, побродити по його коридорах та аудиторіях, заглянути на кафедри та в деканат, спуститися Курсантськими сходами до тінистих алей Дюківського саду чи пробігтися по Вегера**** до Старокінного ринку, де він завжди купував акваріумних рибок, або далі – до автовокзалу, біля якого знаходилося легендарне кафе «Соняшник», куди його як наймолодшого та найспритнішого періодично відправляли під час веселих студентських вечірок, коли раптом закінчувалися напої, бо вночі лише там, в огрядній сторожихи, яка все розуміє, можна було купити вино... Він би зараз із радістю неквапливо пройшовся по Торговій до Нового ринку чи по Льва Толстого**** прямо до Соборної площі й далі – на Дерibasівську, із задоволенням проїхався на старенькому розхитаному двадцять восьмому трамваї по Старопортофранківській до кінотеатру «Родіна» чи Привозу... Він усміхнувся дивному збігу чисел: колись у нього, студента, улюбленим маршрутом був двадцять восьмий, а тепер, майже через сорок років, він, дорослий дядько, їде служити у двадцять восьму Одеську окрему механізовану бригаду.

Лейтенант зітхнув. Нічого, він ще встигне походити по улюблених місцях безтурботної молодості, побачити знайомі фасади та краєвиди, повернутися до теплих спогадів минулого щастя. Нічого, час ще є.

Автомагістраль у цей час у напрямку селища Котовського була майже вільна, тож за десять хвилин повернули на Південну доро-

* Селище поблизу Одеси – місце розташування військової частини героїв оповідання.

** Історичний мікрорайон Одеси.

*** Вулиця, на якій знаходиться Одеська державна академія будівництва та архітектури (раніше – Одеський інженерно-будівельний інститут), де колись навчався головний герой оповідання.

**** Зараз Скісна вулиця.

***** Зараз вулиця Кіри Муратової.

гу. Невдовзі виїхали з міста. Ледве не відразу за вікном бусика стали пробігати приміські села, багаті й доглянуті, де в курортний сезон вільного місця не залишалося від приїжджих відпочивальників: Крижанівка, Піски, Фонтанка, Вапнярка, а там незабаром уже чекав і кінець їхньої подорожі – селище Чорноморське... За Вапняркою дорога спускалася вниз і проходила майже впритул до лінії моря.

– Зупинись тут, – сказав лейтенант племіннику. – Хлопці просили. Хочуть на море подивитись.

Вони припаркувалися на узбіччі шосе.

– Хлопці, море, – Віталій відчинив дверцята багажного відділення, випустивши військових на оглядини.

Як малі діти, які вперше в житті побачили море, вони із зачудуванням бродили по піску порожнього пляжу біля самої крайки води, дивувалися його безмежному простору з далекими силуетами кораблів, що стояли на рейді...

Сфотографувавшись на згадку на тлі оманливо спокійного безпристрасного вічного моря та сідаючи у бусик, хлопці вже мріяли, як незабаром, зовсім скоро, у червні, а можливо, уже навіть у травні будуть тут купатися, приймати сонячні ванни й насолоджуватися цілющим морським повітрям.

– Та тут прямо курорт! – ділилися вони враженнями від побаченого. – Нам добряче пощастило, що попали служити саме сюди...

Вони ще не знали, що їхнім мріям не судилося збутися, бо вже через декілька днів вони покинуть цей благословенний край і відправляться на схід, у пекло війни, замаскованої під назвою «АТО», де їхня бригада захищала країну від ворожої навали. І що це був лише початок довгого, надзвичайно важкого і трагічного шляху. Шляху довжиною в роки...

